

Matej Ferjanc
LYRIKA MOJICH MIEST

SONETY

PUSTÝ HRAD VO ZVOLENE

Spustnuté hradisko priestranstvo šire vyotvára,
kde kupola bezoblačnej modrej Zem obklopuje,
keď v júni dĺžka svetla dni bez konca celebruje,
hľa – výstavnosť hôr majestátu – diaľka priamočiara.

To rozprestretie prírody, obydľia – o súcna sa stará,
kde chodník pod hradbami stredovekou dobou doputuje,
keď tieň na bráne, veži, valoch vzdychy času pohybuje,
v údive nad vyjaveným – večného **Bytia** siločiaru.

Čo to umožnilo, čo veci do priestoru vnieslo?
Tu i tam, všade tam **Blesk** súcnosti všetkého udrel,
prostredie, sídlo Zvolena, jeho okolie rozblysol.

Vysoko k nebeskému zdroju života som vyliezol,
z náhornej plošiny **Neskrytosť** Fatry, Tatry uzrel,
v povetrí srdce žaslo, keď našiel som **Bytia** heslo.

SÍDLISKO V NOCI

Za jasnej noci sa vydanosť preukáže,
keď bez oblakov tisíce hviezd – blízko rajú,
keď mraky domov od vesmíru neskrývajú
– **Neskrytosť** všeho súcna nikto nezakáže.

Na bočnej strane paneláka bez okien mlknota káže,
keď akoby pražiadni človečikovia v ňom nebývajú,
keď vyjavené oči do **Neobmedzena** upadajú
– samého seba uvrhnúť do **Bytia** nikto nedokáže.

Tma visí nad sídliskom, bez zábran sa rozdáva – polnočná záplava,
aj bezmenné okná činžiakov v matnom osvetlení ulíc absurdnia,
len cvrlikanie, vedúce k Pastierovi na Nebi, zmysel podáva,

keď šumy listnáčov polnočný vietor z cudzej galaxie ocenia,
tieňavy javora na asfalte niečo neviditeľné hýbava
– žmurkanie duší na oblohe tú moju v priestore noci podmania.

PRI MALOM VODÁRENSKOM JAZERE V BANSKEJ ŠTIAVNICI

Maličký močiarik v mútnej bažurine pokojne spočívá
– tok zo Štiavnickej vrchoviny ho nezbadateľne doplní,
v bezvetří v obkolesení smrekov sa zrelosť leta naplní
– sklonené paprade k hladine, možno ich poznať len zaživa.

Tôňička mĺkvej vody s leknamí ma do tíšiny vyzýva,
v uzavretosti do nenútenosti i bezhlasu úplní,
jak miesto divej flóry, priestor mokradou života zaplní,
len v tieni vážkami na žltom kvete záružlia sa vyžíva.

Okamih je len jedným, nový neprichádza,
keď Slnko za spleťou konárov znehybnelo
– v ukrytom svete žiadny život neodrádza.

Prírodné **Bytie** v nemom slove stále znelo,
do pestrej zelenej zvedlo, čo povychádza,
by nič nechybelo, keď dialo svoje dielo.

ZVOLENSKÁ PRIEHRADA PO ZOTMENÍ

Na vodu mojej priehrady sa teplá nôcka prikradla,
keď bledé pásy svetiel na promenáde ju spriehľadnili,
keď komáre, stále vyhadzujúce rybky, privábili
– za chrbtom záhadnosť temravého lesa ma ovládla.

Pod korunami bukov mlkvota temnoty zbohatlá,
keď sa pred **Bezmedzným** všetky zvieratá zarazili,
keď priestory hory nemou čierňavou hovorili
– pred zrakom záhada toho **Archaického** vyrástla.

Mám bežať od toho, či sa do toho vrhnúť?
Je vôbec ľudsky možné s týmto komunikovať?
Čo duša moja... má vari v ostychu zmlknúť?!

Keď **Bytie** v sídle lucerien počalo čosi nevyšlovné aktivizovať,
kde v dlhočiznom stĺporadí bezhlasu na hrádzi ani sa len pohnúť,
a mňa udiveného s očami nielen človeka do onoho **Živlu** zvať?!

LÚKA PÚPAV NA KRPELOCH

Na bicykli vybočím, do púpavovej lúčiny vhumnem,
keď v polke apríla sa oči sýtožltou farbou naplnia,
keď celoodpruženie zvýši prudkosť do pedálov šliapania
– v odvahe stupňovania rizika nehody neustanem.

Niet úniku: na žltkastom koberci v rozpuku sa scitnem,
pri náraze o nerovnosť som v moci milostného padania,
tak som chcel, tak aj teraz: vnímať tepy srdcového búšenia
– žltavú vzrušenosť, šlahajúcu v mohutných tokoch, vdýchnem.

Beng, beng-beng, snečné činely, rozpálené do žerava, udierajú.
Beng, beng-beng, v archaicky dunivom z horkej oblohy oslepený,
keď stáby ženích na svadbu prichádzam každú jar do tohto kraju.

Beng, beng-beng, prúdmi všetko objímajúcej žltej mágie, moci privlastnený.
Beng, beng-beng, nárazové údery snečných činel ma zo sedla zostreľujú,
krbálam sa – nemilosrdne podťatý jazdec vôňou prírody vydráždený.

NA PRVOM MÓLE ZVOLENSKEJ PRIEHRADY

Na rozpadnutých betónových paneloch sa rozľahlosť rybníka otvára,
kde húšľavina trstín, kriakov, rastúc všelijako – džungľa detstva živá,
keď zrelý vek nad mono-tono žitím zívá – stereotyp došediva
– vlastnenie priestranstvom hladiny ticha sa do mojich očí zabára.

Tu nachádzajúci sa, časujúc, čo všetko hra života vytvára,
kde pulzujúce svetlenie na móle budúcnosť bez konca sníva,
keď jasná obloha v súhlase súcnu dole veky vekov býva
– zblíženosť s prírodou vnútrajšok duše udeleným **Bytím** dotvára.

Ó, múzy, večné múzy – čo ste mi to nadelili?
Do stredu vážnosti, ľahkosti všehodiania priviedli.
Už ako chlapec cítil som to – zvláštnosť **Bytia** opatrovať.

Ó, múzy, večné múzy – čo ste mi to udelili?
Do sveta medzi Nebom – Zemou – peklom uviedli.
Hoc básnik mužný, ľudský jazyk biedny, **To** podivné nevie vyjadrovať.

MESIAC NAD HÁJIKOM

Kúzelný svit splnu na kopcovitý hájik dopúšťa,
od Poľany rozľahlosť hviezdnatého Neba prekvapuje,
pomedzi jablone sa ku nemu len cvrlikanie snuje
– noc hriechy odpúšťa Lunou postriebreného riečišťa.

Kmitanie fotónov ľudske svetlo oproti vypúšťa,
pomarančové more lampášikov v meste vyžaruje,
len na niečo, čo dávno bolo, spomína a odkazuje
– noc všetko plahočenie v žiare lampiónov rozpúšťa.

Už len mušky-svetlušky sa pod mámovým kotúčom mihotajú,
už len nesmrteľný chrúst na nezábudke na Andromedu hľadá,
už len topole vystavené vesmírnemu oku zvláštnosť **Bytia** odkrývajú.

Do výšky unesený, do taja **Neobmedzeného**, čo všetko vynahradí,
do diale k planétam, kde cvrkot i mušky-svetlušky sa rovnako hrajú,
do posledného **Obklopujúceho**, čo so všetkými dušami ladí.

NA KÚPALISKU NA SLIAČI

Pri starom bazéne z komunistických čias v tichosti sedím,
keď Slnko prebleskuje podvečer pomedzi borovice,
keď na konci augusta navôkol trblietajúce srdce
– obkolesené tým, čo z **Bytia** vyrastá i stromoradím.

Na kúpalisku v dumaní prchavých okamihov hľadím:
na zážitky drobcov, milencov, zapísané v spoločnice,
na žitosť miesta leta, ktorá zamihoc tritisíce
– zachycujúca, vyjavujúca stále znova, zakaždým.

Zo všetkého, čo svetom bazénového kmitania prestupuje
– jašenie, blýskanie, divokosť, lahoda, bezcieľnosť omamní
v drevených búdkach aj v pastelových kockách dlažby na každý krok.

Pravdivosť areálovej **Blízkości** veci prestupuje, očaruje,
v bronzovej vode uhličitane sýtosť života prítomní
– opakujúci návrat letného trvania kúpaliska každý rok.

JAZERO NA BOROVEJ HORE

Na hôrke nad Hronom minerálne jazierko býva.
Po stranách úbočia ho vrbové prútiky hladkajú,
do zašlých vekov uložených pod hladinou padajú,
kde šperky z bronzu, džbány i zlatý drôt odpočívajú.

Zo zemskej hĺbiny, z prameňa voda siričitanu divá.
V bublinkách sa znamenia bohov na obety zhládajú,
do čias pilinskej kultúry ozveny hlasov volajú,
kde hájik prastarými krokmi večné rituály snívajú.

Čo v strede pravekého amfiteátra prírody podstatní?
Akéže naladenie od priestoru pre divákov prichádza?
– To **Numinózne** v do seba pohrúženom zátiší prebleskuje.

Čo sa to v šumiacom zákutí na lesknúcich krídlach vážok odhaľuje?
Akéže tajomnenie v striedaní svetla – tieňa sa na hladine nachádza?
– Celostné vedomia, archaického nevedomia veky vekov pečatní.

RUŽOVISKO NA BOROVEJ HORE

Červené, lilavé, belavé – skveje sa čarokrása,
keď Slnce ich do žiarivého vypúčania zvádza,
keď babie leto stálou žiarou ruží neodrádza
– záhrada, život Zeme – vyjavuje sa biomasa.

V zátiší smrekov, borovic, sukulentov vynára sa,
keď nežný vetrík hravý kvety srdca ponachádza,
keď z modravej výšiny odveké žehnanie schádza
– areál s vdakou Zeme – vystavuje sa divokrása.

Čo **Nepredmetné** v sade ruží nástojčivo, nenútene bytuje?
Akéže neodvolateľné udelenie tie terasy vydáva?
– bezhlasitými strunami vzdušnej perlete nad nimi ma zlad'uje.

Čo len to v čistom dare pred uchváteným okom človeka vystáva?
Akéže nedotknuteľné spočívanie nezbadateľne kl'uduje?
To **Bytie** – tajomné ševelenie ticha – všetko odkrýva, nastáva.